

A TANÁCS AJÁNLÁSA**(2021. június 18.)****amelyben véleményezi Románia 2021. évi konvergenciaprogramját**

(2021/C 304/23)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre ⁽¹⁾ és különösen annak 9. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

a Gazdasági és Pénzügyi Bizottsággal folytatott konzultációt követően,

mivel:

- (1) A Bizottság 2020. március 20-án közleményt fogadott el a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezésének alkalmazásáról. Az általános mentesítési rendelkezés – az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében, 6. cikkének (3) bekezdésében, 9. cikkének (1) bekezdésében és 10. cikkének (3) bekezdésében, valamint az 1467/97/EK tanácsi rendelet ⁽²⁾ 3. cikkének (5) bekezdésében és 5. cikkének (2) bekezdésében foglaltak szerint – elősegíti a költségvetési politikák összehangolását súlyos gazdasági visszaesés idején. Az említett közleményben a Bizottság megállapította, hogy tekintettel a Covid19-világjárvány következtében várható súlyos gazdasági visszaesésre, az általános mentesítési rendelkezés alkalmazásához szükséges feltételek teljesültek. A tagállamok pénzügyminiszterei 2020. március 23-án egyetértettek a Bizottság értékelésével. Az általános mentesítési rendelkezés költségvetési rugalmasságot biztosított a tagállamok számára a Covid19-válság kezeléséhez. Elősegítette a költségvetési politikák összehangolását súlyos gazdasági visszaesés idején. A rendelkezés alkalmazása lehetővé teszi az egyes tagállamok középtávú költségvetési céljához vezető kiigazítási pályától való átmeneti eltérést, ha ez középtávon nem veszélyezteti a költségvetés fenntarthatóságát. 2020. szeptember 17-én a Bizottság a 2021. évi éves fenntartható növekedési stratégiájáról szóló közleményében bejelentette, hogy az általános mentesítési rendelkezés 2021-ben is aktíválva marad.
- (2) A 2020. április 3-án elfogadott (EU) 2020/509 határozatában ⁽³⁾ a Tanács megállapította, hogy Romániában túlzott hiány áll fenn, mivel az ország 2019-ben nem felelt meg a hiánykritériumnak. A megállapítás a kormány aktualizált költségvetési célkitűzésein alapult, a GDP 4,3 %-ának megfelelő költségvetésihiány-adat későbbi közzététele pedig megerősítette a hiánykritérium megszegését. A Szerződésben a GDP 3 %-ában rögzített referenciaérték túllépése az erőteljes gazdasági növekedés időszakában, 2016 óta folytatott expanzív fiskális politika következtében folyamatosan halmozódó költségvetési egyensúlyhiányok eredményeként alakult ki. A Tanács továbbá 2020. április 3-án ajánlást ⁽⁴⁾ adott ki, melyben felszólította Romániát, hogy legkésőbb 2022-ig szüntesse meg a túlzott költségvetési hiányt.

⁽¹⁾ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

⁽²⁾ A Tanács 1467/97/EK rendelete (1997. július 7.) a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásának felgyorsításáról és pontosításáról (HL L 209., 1997.8.2., 6. o.).

⁽³⁾ A Tanács (EU) 2020/509 határozata (2020. április 3.) a Romániában fennálló túlzott költségvetési hiányról (HL L 110., 2020.4.8., 58. o.).

⁽⁴⁾ A Tanács ajánlása (2020. április 3.) a Romániában fennálló túlzott költségvetési hiány megszüntetéséről (HL C 116., 2020.4.8., 1. o.).

- (3) A Tanács 2020. július 20-án elfogadott egy ajánlást ⁽⁵⁾ (a továbbiakban: a 2020. július 20-i tanácsi ajánlás). Az ajánlás felkérte Romániát, hogy folytasson a 2020. április 3-i tanácsi ajánlással összhangban lévő költségvetési politikát, és hozzon meg minden szükséges intézkedést a Covid19-világjárvány hatékony kezelése, a gazdaság működőképességének fenntartása és a későbbi helyreállítás támogatása érdekében.
- (4) A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt is magában foglaló Next Generation EU fenntartható, inkluzív és méltányos helyreállításról fog gondoskodni. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt létrehozó (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽⁶⁾ 2021. február 19-én lépett hatályba. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz reformok és beruházások végrehajtásához nyújt majd pénzügyi támogatást, és az Unió által finanszírozott jelentős fiskális impulzussal fog járni. Hozzá fog járulni a gazdaság helyreállításához, valamint a fenntartható és növekedésösztönző reformok és beruházások megvalósításához, különösen a zöld és digitális átállás előmozdítása céljából, valamint meg fogja erősíteni a tagállamok gazdaságainak a rezilienciáját és potenciális növekedését. Továbbá elő fogja segíteni, hogy az államháztartások rövidesen újra kedvezőbb helyzetbe kerüljenek, valamint közép- és hosszú távon hozzá fog járulni a fenntartható államháztartások erősítéséhez, illetve a növekedéshez és a munkahelyteremtéshez.
- (5) 2021. március 3-án a Bizottság közleményt fogadott el, amely további szakpolitikai iránymutatást nyújt a költségvetési politikák összehangolásának, valamint a tagállami stabilitási és konvergenciaprogramok kidolgozásának megkönnyítése céljából. A közleményben a Bizottság azon véleményét is kifejezte, hogy az általános mentesítési rendelkezés deaktiválására vagy további alkalmazására vonatkozó döntést a gazdaság állapotának átfogó értékelése alapján kell meghozni, és ehhez fő mennyiségi kritériumként az Unióban vagy az euroövezetben a válság előtti szintekhez (2019 végéig) viszonyított gazdasági aktivitás szintjét kell figyelembe venni. A Bizottság a 2021. tavaszi előrejelzése alapján 2021. június 2-án úgy ítélte meg, hogy az általános mentesítési rendelkezés 2022. évi további alkalmazásának és 2023-tól történő deaktiválásának feltételei teljesültek. Az egyes országok sajátos körülményeit az általános mentesítési rendelkezés deaktiválását követően továbbra is figyelembe fogják venni.
- (6) Románia 2021. május 5-én, az 1466/97/EK rendelet 8. cikkében meghatározott határidőt túllépve nyújtotta be 2021. évi konvergenciaprogramját.
- (7) Az Eurostat által hitelesített adatok alapján Románia államháztartási hiánya 2020-ban a bruttó hazai termék (GDP) 9,2 %-át tette ki, az államadósság pedig a GDP 47,3 %-ára nőtt. Az elsődleges költségvetési egyenleg éves változása – a gazdaság támogatására irányuló, GDP-arányosan 1,5 %-ot kitevő diszkrecionális költségvetési intézkedéseknek és az automatikus stabilizátorok működésének a figyelembevételével – a GDP - 3,6 %-ának felelt meg. Románia emellett a becslések szerint a GDP 4 %-át kitevő likviditási támogatást nyújtott a vállalatoknak és a háztartásoknak (például garanciákat és adóhalasztást, amelyek közvetlen és azonnali költségvetési hatást nem gyakorolnak); a Bizottság becslése szerint az állami garanciák tényleges igénybevétele 2020-ban a GDP durván 1½ %-ának felelt meg.
- (8) A költségvetési előrejelzéseket alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv 2021 és 2022 tekintetében reális. A 2021. évi konvergenciaprogram szerint a reál-GDP növekedés 2021-ben várhatóan 5,0 %, 2022-ben pedig 4,8 % lesz. Mindkét évben a belső kereslet, az erősödő fogyasztás és a beruházások erőteljes növekedése lesz a fő hajtóerő. A Bizottság 2021. évi tavaszi előrejelzése szerint Románia – 2021-ben 5,1 %-os, 2022-ben pedig 4,9 %-os – növekedése a belső keresletnek is köszönhetően némileg magasabb lesz a 2021. évi konvergenciaprogramban meghatározott növekedésnél.
- (9) A kormány 2021. évi konvergenciaprogramja szerint a GDP-arányos államháztartási hiány a 2020. évi 9,2 %-ról 2021-ben 8 %-ra csökken, az adósságráta pedig a tervek szerint 2021-ben a GDP 50,8 %-ára nő. A 2021. évi konvergenciaprogram szerint a GDP-arányos elsődleges költségvetési egyenleg változása 2021-ben 3,3 %-a a válság előtti (2019-es) szinthez képest, ami a gazdaság támogatására irányuló, a GDP 1,5 %-át kitevő diszkrecionális költségvetési intézkedéseket és az automatikus stabilizátorok működését tükrözi. Ezek az előrejelzések összhangban vannak a Bizottság 2021. tavaszi előrejelzésével.
- (10) A Covid19-világjárvány és a kapcsolódó gazdasági visszaesés nyomán Románia költségvetési intézkedéseket fogadott el egészségügyi rendszere kapacitásának megerősítése, a Covid19-világjárvány megfékezése és a különösen súlyosan érintett egyének és ágazatok megsegítése érdekében. E határozott szakpolitikai intézkedések tompították a GDP csökkenését, ami visszafogta a költségvetési hiány és az államadósság emelkedését. A Románia által 2020-ban és 2021-ben hozott intézkedések összhangban vannak a 2020. július 20-i tanácsi ajánlással. A kormány által 2020-ban és 2021-ben elfogadott diszkrecionális intézkedések ideiglenesek, illetve azokat más intézkedésekkel ellensúlyozták. Ugyanakkor a Covid19-világjárvány előtt elfogadott expanzív intézkedések folyamatos költségvetési hatást gyakorolnak. Ezen intézkedések elsősorban a nyugdíjak és az egyéb szociális kiadások növelését, valamint adócsökkentést foglaltak magukban.

⁽⁵⁾ A Tanács ajánlása (2020. július 20.) Románia 2020. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Románia 2020. évi konvergenciaprogramját (HL C 282., 2020.8.26., 149. o.).

⁽⁶⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

- (11) A 2021. évi konvergenciaprogram feltételezése szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásai által finanszírozott beruházások és reformok 2021-ben a GDP 0,1 %-át, 2022-ben a GDP 0,6 %-át, 2023-ban a GDP 1,2 %-át, 2024-ben a GDP 1,2 %-át, 2025-ben a GDP 0,9 %-át, 2026-ban pedig a GDP 0,9 %-át teszik ki. A 2021. évi konvergenciaprogram továbbá a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében 2025-ben a GDP 2,3 %-át, 2026-ban pedig a GDP 2,5 %-át kitevő hitelekkel számol. A Bizottság 2021. tavaszi előrejelzésében szereplő költségvetési előrejelzések csak a vissza nem térítendő támogatásokra terjednek ki, mivel a 2021. évi konvergenciaprogram feltételezése szerint a hitelek a Bizottság 2021. évi tavaszi előrejelzésének időhorizontját követően kezdődnek.
- (12) Annak érdekében, hogy a jelenlegi helyzetben értékelni lehessen az általános költségvetési irányvonalat, az uniós költségvetésből (csakúgy mint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből) származó jelentős transzfereket bele kell számítani a releváns kiadási aggregátumokba. Az általános költségvetési irányvonal ezért az elsődleges kiadások változásával mérhető, a diszkrecionális bevételi intézkedéseket és a válsághoz kapcsolódó ideiglenes szükséghelyzeti intézkedéseket figyelmen kívül hagyva, figyelembe véve ugyanakkor a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatás révén finanszírozott kiadásokat. Az általános költségvetési irányvonalon túl az elemzés annak értékelésére is kiterjed, hogy a tagállami költségvetési politika prudens-e, és összetétele hozzájárul-e a zöld és digitális átállással összhangban levő, fenntartható helyreállításhoz. Ezért kiemelt figyelmet kell fordítani a tagállami finanszírozású elsődleges folyó kiadások és a beruházások alakulására.
- (13) A 2021. évi konvergenciaprogramban foglalt tervek alapján Románia államháztartási hiánya 2022-ben a GDP 6,2 %-ára csökken, főként a 2020-ban és 2021-ben elfogadott ideiglenes támogatási intézkedések kivezetése miatt. Az államadósság GDP-hez viszonyított aránya 2022-ben várhatóan a GDP 52,9 %-ára nő. Ezek az előrejelzések kedvezőbbek a Bizottság 2021. tavaszi előrejelzéséhez képest. A Bizottság 2021. tavaszi előrejelzése szerint és a fent említett kihívásokat tükröző egyedi módszertan alapján az általános költségvetési irányvonal – amely magában foglalja a tagállami és az uniós költségvetésből, különösen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből finanszírozott beruházások 2022. évi aggregált keresletre gyakorolt hatását – a becslések szerint a GDP - 0,5 %-át ⁽⁷⁾ teszi ki. Az előrejelzés szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásai és egyéb uniós alapok révén finanszírozott kiadások által nyújtott pozitív hozzájárulás GDP-arányosan 0,4 százalékponttal növekszik. A tagállami finanszírozású beruházás az előrejelzés szerint GDP-arányosan 0,1 százalékpontos expanzív hozzájárulást nyújt ⁽⁸⁾. Az előrejelzés szerint a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított tagállami finanszírozású elsődleges folyó kiadások hozzájárulása semleges.
- (14) A 2021. évi konvergenciaprogramban foglalt középtávú költségvetési tervek alapján előrevetített államháztartási hiánya a 2023. évi 4,4 %-ról 2024-re a GDP 2,9 %-ára csökken. Az államháztartási hiány az előrejelzés szerint 2024-ben már nem fogja meghaladni a Szerződésben a GDP 3 %-ában rögzített referenciaértéket. A 2021. évi konvergenciaprogram alapján az általános költségvetési irányvonal – amely magában foglalja a tagállami költségvetésekből és az uniós költségvetésből, különösen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből finanszírozott beruházásokból eredően az aggregált keresletre gyakorolt hatást – a becslések szerint 2023-ban és 2024-ben átlagosan a GDP 0,6 %-ának megfelelő mértékű lesz. Az előrejelzés szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásai és egyéb uniós alapok révén finanszírozott kiadások pozitív hozzájárulása GDP-arányosan 0,2 százalékponttal növekszik. A tagállami finanszírozású beruházás a becslések szerint GDP-arányosan átlagosan 0,1 százalékpontot kitevő restriktív hozzájárulást nyújt ⁽⁹⁾. Az előrejelzés szerint a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított tagállami finanszírozású elsődleges folyó kiadások GDP-arányosan 0,8 százalékpontos restriktív hozzájárulást nyújtanak. A 10 éves átlagos nominális potenciális növekedés a jelenlegi becslés szerint 5¾ % ⁽¹⁰⁾. Ez a becslés azonban nem tartalmazza a helyreállítási és rezilienciaépítési terv részét képező reformok hatását, amelyek erősíthetik Románia potenciális növekedését.
- (15) Az államadósság GDP-hez viszonyított aránya a tervek szerint 2023-ban 53,3 %-ra nő, majd pedig 2024-ben 52,4 %-ra csökken. Tekintettel a középtávon különösen gyors növekedést mutató adósságpályára, amely elsősorban a 2022-re előre jelzett nagy hiánnyal, továbbá a más tagállamokhoz képest kedvezőtlen finanszírozási feltételekkel magyarázható, a legutóbbi adósságfenntarthatósági elemzés szerint Románia középtávon magas költségvetési fenntarthatósági kockázatokkal szembesül.
- (16) 2021. június 2-án a Bizottság tanácsajánlás-tervezetet terjesztett elő Románia túlzott hiányának 2024-re történő kiigazítására vonatkozóan. Az ajánlás szerint Romániának 2021-ben a GDP 8,0 %-ának, 2022-ben a GDP 6,2 %-ának, 2023-ban a GDP 4,4 %-ának, 2024-ben pedig a GDP 2,9 %-ának megfelelő költségvetési hiánycélt kell elérnie, ami a Bizottság előrejelzése alapján összhangban van a nettó elsődleges államháztartási kiadások nominális növekedési rátájának 2021. évi 3,4 %-os, 2022. évi 1,3 %-os, 2023. évi 0,9 %-os és 2024. évi 0,0 %-os értékével. A strukturális egyenleg ennek megfelelő éves kiigazítása 2021-ben a GDP 0,7 %-át, 2022-ben a GDP 1,8 %-át, 2023-ban a GDP 1,7 %-át, 2024-ben pedig a GDP 1,5 %-át teszi ki.

⁽⁷⁾ A negatív mutató azt jelenti, hogy az elsődleges kiadások növekedése meghaladja a középtávú gazdasági növekedést, ami expanzív költségvetési politikára utal.

⁽⁸⁾ Az előrejelzés szerint az egyéb tagállami finanszírozású tőkekiadások hozzájárulása semleges.

⁽⁹⁾ Az előrejelzés szerint az egyéb tagállami finanszírozású tőkekiadások hozzájárulása semleges.

⁽¹⁰⁾ A Bizottság által a közös módszertannal összhangban számított becslés.

- (17) A Bizottság értékelte a 2021. évi konvergenciaprogramot, valamint a Románia által a 2020. július 20-i tanácsi ajánlásra válaszul tett intézkedéseket,

AJÁNLJA, HOGY ROMÁNIA:

1. Folytasson a Romániában fennálló túlzott költségvetési hiány megszüntetéséről szóló 2021. június 18-i tanácsi ajánlással ⁽¹¹⁾ összhangban lévő költségvetési politikát.

Kelt Luxembourgban, 2021. június 18-án.

a Tanács részéről

az elnök

J. LEÃO

⁽¹¹⁾ Lásd e Hivatalos Lap xx. oldalát.